

Slutbetänkandet ”För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU 2017:1)

Folkets Hus och Parker instämmer i kommitténs konstaterande att det idag saknas en sammanhållen politik för landsbygderna som på ett tydligt sätt tar avstamp i de utmaningar och möjligheter som samhället står inför. De ansträngningar som görs bör därför ha en bild av ett tätt sammanflätat Sverige i åtanke, där utveckling behöver ske i samförstånd mellan landets städer och landsbygder för att bygga ett inkluderande samhälle som erbjuder sina medborgare likartade möjlighet till att leva ett gott liv – oavsett bakgrund, härkomst och förutsättningar.

Skillnad i ekonomisk bärkraft återspeglar sig även för kulturens förutsättningar. Många av de kommersiella aktörerna har sedan länge blåst till reträtt i landsbygderna. För att ändra såväl attityder som förutsättningar, behöver det civila samhällets aktörer få tydligare erkännande och uppbackning i sin strävan att skapa bra livsvillkor i våra landsbygder.

3.1.1 Stora behov av bredbandsutbyggnad i landsbygderna

Folkets Hus och Parker ställer sig bakom behovet av bredbandsutbyggnad i hela landet. Vi anser dock att det tillsammans med hushållen och företagen, även ska tillmätas stor vikt vid att landets samlingslokaler och öppna mötesplatser förses med snabbt bredband, då det i sig är en förutsättning för exempelvis nya distributionsformer för kultur, möten m m.

5. Samhällsplanering och bostadsbyggande

Folkets Hus och Parker delar kommitténs uppfattning om att det behöver bedrivas en samhällsplanering som underlättar landsbygdernas utveckling. Precis som konstaterandet att en ökad bosättning i landsbygderna också skapar ett bredare underlag för både kommersiell och offentlig service, anser Folkets Hus och Parker att också behovet av mötesplatser och samlingslokaler bör innefattas i denna utgångspunkt. Våra erfarenheter visar att behovet allmänna samlingslokaler och andra öppna, demokratiska mötesplatser i mindre och mindre utsträckning beaktats när bostadsbyggande och olika typer av servicebehov diskuteras och planeras.

Detta måste förändras och bör följaktligen inkluderas i Boverkets uppdrag att ta fram en vägledning för hur landsbygdernas värden och utvecklingsmöjligheter ska kunna redovisas inom ramen för den kommunala översiktsplaneringen.

6.5 En kulturpolitik för hela landet

Kommittén pekar på tydliga skillnader när det gäller att ta del av de klassiska konstarna. Personer som bor i landsbygderna tar i mindre utsträckning del av teater, klassiska konserter och konstarter. Man pekar även på att färre går på bio. En viktig faktor i detta är geografiska avstånd. Folkets Hus och Parker instämmer också i hur stor betydelse digitaliseringen har för spridning av kultur. Idag saknas det biografier i närmare 30 kommuner och Folkets Hus och Parkers målsättning är att det ska finnas minst en biograf/kommun.

Folkets Hus och Parker tar sedan länge ett brett ansvar för att tillgängliggöra kultur i hela landet. Dels via traditionella scenakter i t ex folkparkerna, biografier genom Sveriges numerärt största biografkedja och livesänd kultur (med tyngdpunkt på de klassiska konstarna) via 200 visningslokaler fördelade över hela landet. Detta utbud når sin publik via lokala arrangörer (ofta ideellt baserade), men en absolut grundförutsättning är också den utbudsutveckling, distribution och samordning av den kulturella och tekniska infrastrukturen som ytterst möjliggör denna betydande del av det lokala kulturutbudet. Detta synliggörs och prioriteras inte, vilket vi anser behöver förändras.

Arrangörsutveckling i form av kunskaps- och erfarenhetsutbyte har också stor betydelse. Med detta sagt att åtgärder för att öka och bredda deltagandet i kulturarbetet förutsätter lokala arrangörer i regional och nationell samverkan, en väl fungerande kulturell infrastruktur, och strategier som möjliggör framgång. Folkets Hus och Parker bedriver sedan lång tid tillbaka en omfattande sommarturnéverksamhet i landets folkparker. Med ca 200 föreställningar inom scenkonst, musik och nycirkus når folkrörelsen upp till 100 000 besökare varje år. Det är av stor vikt att sommarturnéerna har ett offentligt stöd för de fortsatta möjligheterna att bedriva verksamheten.

Folkets Hus och Parker anser därför att det är viktigt att detta samband beaktas i det uppdrag som föreslås ges till Statens Kulturråd i syfte att tillgängliggöra kultur i landsbygderna, samt att den kulturella infrastrukturen som exempelvis Folkets Hus och Parkers mötesplatser tillsammans utgör tillmäts särskild betydelse. Här bör även de ideella aktörernas betydelse i sammanhanget lyftas fram.

I det uppdrag som föreslås ges till Kulturanalys (6.7.1) vad gäller kulturens tillgänglighet, är det viktigt att sätta ljuset på hur konstlade hinder för tillgång till biografier i hela landet ska kunna undanröjas, inte minst med stöd av att filmpolitiken numera är statlig och därför borde harmoniera med strävanden att hela Sverige ska leva.

8.1.5 Landsbygdsdelegationer inrättas i länen

Folkets Hus och Parker föreslår att vissa ideella aktörer med regional närvaro, t ex Folkets Hus och Parkers regionföreningar, ska kunna ingå i landsbygdsdelegationerna.

9.3 Överväganden och förslag för att främja det civila samhällets roll i landsbygdsutveckling

Folkets Hus och Parker instämmer med tanken om en förstärkning till studieförbundens verksamhet för att främja föryngring och förnyelse. I många fall är dock de allmänna samlingslokalerna en viktig förutsättning för att sådan verksamhet ska kunna bedrivas i landsbygderna.

De allmänna samlingslokalerna spelar på flera platser en viktig och positiv roll i arbetet med integration och förstärkt demokrati i socioekonomiskt utsatta områden. Erfarenheterna från detta är i många fall överförbara på hur arbetet med integration och mottagning av nyanlända kan ske i landsbygderna. Folkets Hus och Parker anser därför att ett förstärkt stöd till de allmänna samlingslokalerna bör tillskapas, för att de ska kunna fungera som lokala nav i det civila samhällets arbete med landsbygdsutveckling och demokrati.

För Folkets Hus och Parker

Calle Nathanson
vd